

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/91/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7716206552
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7716206552.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: INPREGA, a.s., IČO: 47811498, Mlynská 28, 040 01 Košice, zast. JUDr. Martinom Kostrejom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Cyrila a Metoda 3, proti žalovanému: Mesto Michalovce, IČO: 00325490, Nám. osloboditeľov 30, 071 01 Michalovce, o zaplatenie 36 026,98 € s príslušenstvom a zaplatenie 37 568,56 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 29.11.2019, sp. zn. 16C/151/2016

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 29.novembra 2019 č. k. 16C/151/2016-153.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 29.11.2019 č. k. 16C/151/2016-153 rozhodol nasledovne:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 36 026,98 €, spolu s 5,05 ročným úrokom z omeškania z uvedenej sumy do dňa 10.5.2016 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 37 568,56 €, spolu s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 7.11.2016 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalobcovi priznáva nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov v konaní od žalovaného s tým, že o výške tohto nároku bude rozhodnuté v osobitnom uznesení.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáha od žalovaného zaplatenia sumy 36 026,98 € a sumy 37 568,56 € s príslušenstvom (konanie 11C/246/2016) z odôvodnením, že je vlastníkom nehnuteľnosti, ktoré žalovaný užíva bez primeraného plnenia a to bez primeranej náhrady za povinnosť strpieť zákonné vecné bremeno držby a užívaniu pozemkov v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. užíva verejné priestranstvo bez právneho titulu, preto sa domáha bezdôvodného obohatenia za toto užívanie a to za obdobie od 12.8.2014 do 10.5.2016. Zároveň svoj nárok odvodzuje od zmluvy postúpení pohľadávky uzatvorenej dňa 1.9.2014 medzi postupcom C.. L. M. a postupníkom spoločnosťou INPREGA a.s. (žalobcom), ktorej predmetom je obdobný nárok pôvodného vlastníka voči žalovanému. Rovnako došlo k uzatvoreniu dňa 2.8.2016 zmluvy o postúpení pohľadávky medzi postupcom L. U. a žalobcom na základe obdobných skutočností teda jedná sa tiež o nárok pôvodného vlastníka voči žalovanému za užívanie bez právneho titulu respektíve za strpenie zákonného vecného bremena a užívání pozemkov v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z.z.

3. Právne vec posúdil podľa § 123, § 124, § 128 ods. 1, 2, § 151n ods. 1, § 151o ods. 1, § 151p ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a § 451 ods. 1, 2, § 456, § 100 ods. 1, 2, 3, § 101, § 107 ods.

1, 2, 3 OZ spolu s § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovo-právnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky.

4. V konaní sp.zn. 16C/151/2016, mal súd za preukázané, že žalobca na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 1.9.2014, ktorú uzavrel ako postupník s postupcom C.. L.Í. M., sa stal vlastníkom pohľadávky vo výške 44 160 € voči žalovanému, a to z titulu, že za obdobie od 1.6.2012 do 12.8.2014 žalovaný užíval pozemky, a to C KN parcelu č. 2969/21, vo výmere 788 m², zastavané plochy a nádvoría, č. 5285/2 vo výmere 389 m², zastavané plochy a nádvoría, č. 5328/2 vo výmere 514 m², zastavané plochy a nádvoría, č. 5329/9 vo výmere 276 m², zastavané plochy a nádvoría, č. 5329/10 vo výmere 241 m², zastavané plochy a nádvoría. Žalovaný napriek užívaniu týchto pozemkov za obdobie od 1.6.2012 do 12.8.2014 neplatil právnenmu predchodcovi žalobcu peňažnú náhradu za toto užívanie. Od 12.8.2014 je už žalobca vlastníkom predmetných parciel. Preukázané bolo aj to, že na parcele č. 5329/9 vo výmere 276 m², č. 5329/10 vo výmere 241 m², a č. 5328/2 vo výmere 514 m², teda spolu vo výmere 1031 m², sú postavené a vybudované pozemné komunikácie, ktoré sú v zmysle cestného zákona, podľa § 3d, vo vlastníctve žalovaného. Žalovaný tak vzhľadom na vyššie citované ustanovenie § 1-4 Zák. č. 66/2009 Z.z., ako vlastníkom predmetných nehnuteľností, má plniť žalobcovi primeranú náhradu za užívanie týchto nehnuteľností, keďže žalobca musí strpieť zákonné vecné bremeno držby a užívania týchto pozemkov v zmysle § 4 zák. č. 66/2009 Z.z.. Náhrada za povinnosť strpieť zákonné vecné bremeno držby týchto nehnuteľností sa premlčuje v 3 ročnej premlčacej dobe, keďže nejde o bezdôvodné obohatenie, ale o nárok vyplývajúci priamo zo zákona č. 66/2009 Z.z., teda žalobca si uplatnil v tomto konaní primeranú náhradu za užívanie predmetných nehnuteľností od žalovaného, za obdobie od 10.5.2013 do 11.8.2014, teda nepremičanú časť nároku, čo je spolu 8712,65 €, vychádzajúc z podaného znaleckého posudku znalcom C.. Z. Z.. Ten určil za rok 2013, že táto náhrada bola 6,836 € za m² za rok, a pokiaľ ide o rok 2014, bolo to 6,628 € za m² za rok. Za uvedené obdobie teda patrí žalobcovi od 10.5.2013 do 31.12.2013, čiže za 235 dní x 6,836 € x 1031 m², a plus obdobie od 1.1.2014 do 11.8.2014, teda za 223 dní x 6,628 € x 1031 m², spolu suma 8712,65 €. Za ďalšie obdobie, a to od 12.8.2014 do 31.12.2014, za 141 dní x 6,628 € x 1031 m², je to suma 2639,77 €. V období roka 2015 znalec určil výšku tejto náhrady za užívanie predmetných nehnuteľností 6,570 € za m², a v roku 2016, je to 6,570 € za m². Preto v období od 1.1.2015 do 31.12.2015 patrí žalobcovi náhrada za povinnosť strpieť zákonné vecné bremeno držby a užívania týchto pozemkov v zmysle § 4 zák. č. 66/2009 Z.z., suma 6773,67 € a od 1.1.2016 do 10.5.2016, čo je 130 dní x 6,57 € x 1031 m², je to 2412,54 €. Spolu teda od 12.8.2014 do 10.5.2016 patrí táto náhrada za povinnosť žalobcu strpieť zákonné vecné bremeno držby a užívania pozemkov žalovaným, spolu 11 825,98 €. Uvedené právo na náhradu za povinnosť strpieť zákonné vecné bremeno držby a užívania pozemkov v zmysle § 4 zák. č. 66/2009 Z.z., sa premlčuje, ako už bolo spomínané vyššie, v trojročnej premlčacej dobe. Keďže žaloba bola podaná na súd dňa 10.5.2016, a žalobca si uplatňuje uvedené právo na náhradu za obdobie od 10.5.2013 do 10.5.2016, nemôže byť opodstatnená námietka premlčania vznesená zo strany žalovaného, nakoľko tento nárok uplatnený v žalobe nie je premlčaný, keďže bol uplatnený v rámci trojročnej premlčacej lehoty, teda včas.

5. Pokiaľ ide o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle vyššie citovaného § 451 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, a to za majetkový prospech získaný žalovaným bez právneho dôvodu mal súd za to, že tento nárok žalobcu je opodstatnený. Ide o nárok, ktorý je uplatnený za užívanie verejného priestranstva od 10.5.2014 do 11.8.2014, kedy žalovaný užíval predmetné nehnuteľnosti, a to parcelu č. 2969/21, a to vo výmere 788 m², zastavané plochy a nádvoría a č. 5285/2 vo výmere 389 m², zastavané plochy a nádvoría, spolu teda vo výmere 1177 m², a to v čase, keď ich vlastníkom bol právny predchodca žalobcu. Vychádzajúc zo znaleckého posudku C.. Z. Z., je výška tohto tzv. trhového nájomného za uvedené obdobie, teda za užívanie verejného priestranstva od 10.5.2014 do 11.8.2014, čo je za 93 dní x 6,28 €, ktoré stanovil znalec x 1177 m², (teda výmera, ktorá bola žalovaným užívaná), je to suma 1987,69 €. Za ďalšie obdobie, kedy už vlastníkom predmetných nehnuteľností bol samotný žalobca, teda od 12.8.2014 do 31.12.2014, teda za 141 dní, je za užívanie verejného priestranstva znalcom stanovená všeobecná hodnota nájmu za užívanie týchto pozemkov 6,628 €, čo je x 1177 m², suma 3013,59 €. Za obdobie od 1.1.2015 do 31.12.2015, teda za 365 dní x 6,57 €, čo je tiež suma stanovená znalcom, ako trhovú cenu nájmu za uvedené obdobie x 1177 m², je 7732,89 € a od 1.1.2016 do 10.5.2016, teda za 130 dní x 6,57 € je to 1177 m², je to 2754,18 €. Spolu za celé obdobie od 12.8.2014 do 10.5.2016 je teda nárok žalobcu za užívanie verejného priestranstva, teda vyššie spomínaných parciel, vypočítaný sumou 3500,66 €. Pokiaľ žalovaný vzniesol námietku premlčania voči tomuto nároku, súd uvádza, že je neopodstatnená, keďže v tomto prípade v zmysle vyššie cit. § 107 ods. 1,2,3 Občianskeho zákonníka,

je premlčacia doba dvojročná, a keďže žaloba bola súdu doručená dňa 10.5.2016 a žalobca si uplatňuje nárok z bezdôvodného obohatenia za užívanie predmetného verejného priestranstva od 10.5.2014 do 10.5.2016, uplatnil si ho v rámci plynutia premlčacej lehoty, teda včas. Súd teda priznal žalobcovi tak nárok na náhradu za povinnosť strpieť zákonné vecné bremeno držby a užívania pozemkov v zmysle § 4 zák.č. 66/2000 Z.z., a to 8712,65 € od 10.5.2013 do 11.8.2014, a za obdobie od 12.8.2014 do 10.5.2016 v sume 11 852,98 €, a ďalej mu priznal nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalobcu, za užívanie verejného priestranstva od 10.5.2014 do 11.8.2014 v sume 1987,69 €, a za obdobie od 12.8.2014 do 10.5.2016 v sume 3500,66 €, čo je spolu výsledne suma 36 026,98 €, ktorú aj žalobcovi v tomto konaní súd priznal. Súd zároveň priznal žalobcovi nárok na úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nar.vl. č. 87/95 Z.z..

3. K námietke žalovaného, že žalobca si bol vedomý, aké pozemky kupuje súd poukázal aj na uznesenie NS SR sp.zn. 4MCdo/2/2014 zo dňa 23.4.2015, z ktorého odôvodnenia je zrejmé, že zákon č. 66/2009 Z.z., je zákonom, ktorý predpokladá ustanovenie § 151 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, teda zriadenie vecného bremena zákonom. Vzhľadom k tomu, že je predpisom, ktorým sa upravujú vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí a vyšších územných celkov, nadobudnutých podľa osobitných predpisov, je problém náhrady za nútené obmedzenie vlastníckych práv vlastníkov pozemkov pod stavbami priamo neriešené, avšak v ustanovení § 4 sa odkazuje na úpravu v ustanoveniach § 151 N až 151 P Občianskeho zákonníka pri riešení otázky náhrady za obmedzenie vlastníckych práv. A z toho je potrebné aj vychádzať. Nie je totiž možné opomenúť, že zákon č. 66/2009 Z.z., poskytnutie náhrady vlastníkovi pozemku pod stavbou v podobe náhradného pozemku podmienil ochotou vlastníka stavby na uzavretie zámennej zmluvy, a tiež ďalšou podmienkou, ktorou je existencia pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, súčasťou na zámenu. Až neuplatnenie uvedeného postupu je dôvodom usporiadania pomerov k pozemku pod stavbou v rámci konania o nariadení pozemkových úprav, pričom osobou oprávnenou požiadať o nariadenie pozemkových úprav je len vlastník stavby, kedy sa má prihliadnuť na jeho potreby, pričom aj v rámci nariadených pozemkových úprav sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná buď formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode úprav alebo formou finančnej náhrady, avšak len za kumulatívneho splnenia troch podmienok, ktorými je to, že v obvode pozemkových úprav nie sú pozemky na účely poskytnutia náhrady, a že ide o pozemok pod stavbou maximálnej zákonom ustanovenej alebo nižšej výmery, a o usporiadanie formou finančnej náhrady požiada vlastník pozemku. Ak teda zákon č. 66/2009 Z.z., nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťažených zákonným vecným bremenom, a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi stavby, záver o neexistencii práva vlastníkov pozemkov za náhradu, za nútené obmedzenie vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú, nemôže byť v súlade nielen s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a listinou základných práv a slobôd, ale ani s Ústavou SR.

4. Na návrh žalobcu, došlo uznesením č. k. 16C/153/2016-67 zo dňa 1.8.2017 k spojeniu do spoločného konania aj veci pod spisovou značkou vedenou na tunajšom súde pod sp.zn.11C/246/2016. V konaní pôvodne vedenom pod sp.zn. 11C/246/2016 si žalobca uplatnil nárok na zaplatenie sumy 37 568,56 € s príslušenstvom. Žaloba bola súdu doručená 7.11.2016 a žalobca ju odôvodnil tým, že dňa 2.8.2016 uzavrel s postupcom L. U., ako postupníkom, Zmluvu o postúpení pohľadávky. V tom čase vlastník nehnuteľnosti, teda postupca, postúpil pohľadávku proti žalovanému vo výške 40 118 €, a táto pohľadávka predstavuje nezaplatenú peňažnú náhradu za užívanie pozemkov nachádzajúcich sa v k.ú. Michalovce, C KN parcela č.5362/4, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 235 m², a C KN 5366/3, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 2851 m², za obdobie od 1.8.2014 do 1.8.2016. Parcely 5362/4 a 5366/3 sú od 30.7.2012 vo vlastníctve postupcu, a sú to pozemky, na ktorých sú sčasti vybudované pozemné komunikácie, a tie sú podľa § 3d zák.č. 135/1961 Zb., vo vlastníctve žalovaného. Zvyšok je verejné priestranstvo, kde žalovaný užíva tieto nehnuteľnosti bez platenia primeranej náhrady za ich užívanie, resp. ide o nezaplatenie primeranej náhrady za povinnosť strpieť zákonné vecné bremeno držby a užívania pozemkov v zmysle § 4 zák. č. 66/2009 Z.z.. Trhovú cenu nájmu pozemkov v lokalite Mesta Michalovce v rokoch 8/2014 až 8/2016, určil znalec C.. Z. v znaleckom posudku č. 82/2016 zo dňa 6.7.2016 sumou 7,003 € za m², za rok 2014, 7,009 € za m², za rok 2015 a 6,900 € za m², za rok 2016. Z geodetickej dokumentácie vyhotovenej spoločnosťou Geomax vyplýva, že miestna komunikácia v C KN č. 5366/3, tvorí časť 2189 m², a v C KN parcele č. 5362/4 časť o výmere 23 m², t.j. spolu 2206 m². Verejné priestranstvo z parcely C KN č. 5366/3 tvorí časť 572 m², a v C KN parcele č. 5362/4 časť o výmere 212 m², t.j. spolu 784 m². V tomto konaní žalobca uplatňuje voči žalovanému nárok na spodnej hranici trhovej ceny nájmu, a to 6,5 € za m², za rok, a to za celé postupované obdobie zodpovedá sume

4118 €. Žalobca si uplatňuje z postúpených 40 118 € za obdobie 2 rokov spätne od podania žaloby, t.j. od 2.11.2014 do 1.8.2016, za užívanie verejného priestranstva po 6,5 € za m², za rok x 784 m² x 637 dní, čo je 8890,56 €, a za užívanie miestnych komunikácií za obdobie od 1.8.2014 do 1.8.2016 je to po 6,5 € za m², za rok x 2206 m² x 2 roky, čo je 28 678 €, a spolu tak celý nárok predstavuje sumu 37 568,56 €. Zároveň si uplatnil žalobca úroky z omeškania 5,05 % ročne z dlžnej sumy od podania žaloby, teda od 7.11.2016.

5. Z pripojenej zmluvy o postúpení pohľadávky bolo zistené, že ju uzavrel postupca L. U., a ako postupník ju uzavrel žalobca, a postupca postúpil ako vlastník nehnuteľností zapísaný na LV v k.ú. U., pohľadávku vo výške 40 118 € proti žalovanému, titulom nezaplatenej peňažnej náhrady za užívanie nehnuteľností, a to parcely č. 5362/4 zastavané plochy a nádvoria o výmere 235 m², parcely č. 5366/3 zastavané plochy a nádvoria o výmere 2851 m². Zmluva je zo dňa 2.8.2016. Z LV č. XXXXX k.ú. U., bolo zistené, že parcela č. 5362/4 vo výmere 235 m², zastavané plochy a nádvoria a parcela č. 5366/3 vo výmere 2851 m², zastavané plocha a nádvoria je vo výlučnom vlastníctve U. L., na základe kúpnej zmluvy. Zo znaleckého posudku č. 82/2016, ktorý podal C.. X. Z. ako znalec pre stanovenie všeobecnej hodnoty nehnuteľností, a to parcely č. 2625,2626,2691,2692, 2695, 2703, 2706 a 3005 v k.ú. U., pre právny úkon uzatvorenia nájomnej zmluvy, zo záveru znaleckého posudku, vyplýva, že za rok 2014 ohľadne parcely 5362/4 vo výmere 235 m², a parcely č. 5366/3 vo výmere 2851 m², je nájom 7,03 mj, za rok 2015 je to nájom 7,009, a za rok 2016 je to 6,900 €/rok.

6. Súd mal za to, že aj tento nárok žalobcu je oprávnený. V konaní mal súd za preukázané, že žalobcovi bola postúpená zo strany postupcu L. U., na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 2.8.2016 pohľadávka voči žalovanému vo výške 40 118 €, a to z titulu užívania nehnuteľností, a to parcely č. 5362/4, zastavané plochy a nádvoria o výmere 235 m², C KN parcely č. 5366/3, zastavané plochy a nádvoria o výmere 2851 m², vo vlastníctve postupcu zapísaných na LV č. XXXXX v k.ú. U., a to za užívanie týchto nehnuteľností od 1.8.2014 do 1.8.2016. Vychádzajúc z toho, že vlastníkom predmetnej pohľadávky je žalobca, súd mal ďalej za preukázané, že časť parcely č. 5366/3, a to 2189 m², a parcely č. 5362/4 o výmere 23 m², teda spolu 2206 m², tvorí miestnu komunikáciu, čo vyplýva z geodetickej dokumentácie vyhotovenej spoločnosťou Geomax, a verejné priestranstvo z parcely č. 5366/3 tvorí 572 m², a z parcely č. 5362/4 tvorí 212 m², čiže spolu 784 m². Ďalej súd vychádzal z toho, že trhová cena nájmu za uvedené parcely za rok 2014 až 2016 bola 6,5 € za m², za rok, a to vzhľadom na podaný znalecký posudok C.. Z., ktorý v tomto ZP za obdobie 8/2014 až 8/2016, stanovil trhovú cenu nájmu tak, že v roku 2014 to bolo 7,003 €, za rok 2015 to bolo 7,009 € a za rok 2016 to bolo 6,9 €. Žalobca teda vychádzal z najnižšej hodnoty pre celé obdobie. Žalobcov nárok je teda opodstatnený a to v zmysle § 4 zák. č. 66/2009 Z.z., kedy mu patrí za to, že žalovaný užíval miestne komunikácie v období od 1.8.2014 do 1.8.2016, má právo na náhradu za povinnosť strpieť zákonné vecné bremeno držby žalovaného, za užívanie týchto pozemkov. Taktiež výška tejto náhrady bola vypočítaná v súlade s predloženým ZP, a to 6,5 € za m², za rok x 2206 m², za 2 roky, čo je 28 678 €. Za užívanie verejného priestranstva mu patrí v zmysle vyššie citovaného § 451 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, nárok na bezdôvodné obohatenie za to, že žalovaný bez právneho dôvodu užíval toto verejné priestranstvo, a to za obdobie od 2.11.2014 do 1.8.2016, vychádzajúc zo ZP, ktorý stanovil trhovú cenu nájmu za uvedené obdobie 6,5 € za m², za rok x 784 m² x 637 dní, čo je 8890,56 €. Za obidva tieto nároky tak spolu patrí žalobcovi suma 37 568,56 €. Námietačka premlčania, ktorú vzniesol v tomto konaní žalovaný, teda neobstojí, keďže žalobcov nárok bol uplatnený pokiaľ ide o primeranú náhradu za povinnosť strpieť zákonné vecné bremeno držby za 2 roky spätne od podania žaloby, čo je v rámci trojročnej premlčacej lehoty, keďže žaloba bola podaná na súd 7.11.2016 a nárok žalobcu je uplatňovaný od 2.11.2014 do 1.8.2016. Pokiaľ ide o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ten sa premlčuje v dvojročnej premlčacej lehote a žalobca žiada uvedené za obdobie od 1.8.2014 do 1.8.2016, čiže taktiež v rámci plynutia premlčacej lehoty. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že vlastníkom predmetných pozemkov sú iní vlastníci, neoznačil na toto tvrdenie žiadne dôkazy, ani bližšie nepopísal svoje skutkové tvrdenia. A tiež pokiaľ ide o jeho tvrdenie, že uplatnený nárok žalobcu je v rozpore s dobrými mravmi v konaní, také skutkové okolnosti neboli preukázané, aby z dôvodu dobrých mravov súd žalobcovi jeho nárok nepriznal, keďže vyplýva z vyššie citovaných zákonných ustanovení. Z nároku 37568,56 € boli priznané žalobcovi aj úroky z omeškania, tak ako to žiadal v žalobnom návrhu, teda 5,05 percentuálnych bodov od 7.11.2016, čo vyplýva z ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 3 ods. 1 nar. vl. č. 87/1955 Zb..

7. O úroku z omeškania rozhodol súd s poukazom na ustanovenie § 517 ods. 2 OZ spolu s § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.

8. O trovách konaniach rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov konania.

9. Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na nové konanie s tým, aby okresný súd prehodnotil právne posúdenie ohľadom premlčania nároku a z dôvodu výšky priznanej náhrady za bezdôvodné obohatenie.

10. Odvolateľ má za to, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, pretože vecné bremeno zaniklo na základe zákona č. 66/2009 Z.z. a to od 1.9.2009. Má za to, že náhrada za vecné bremeno je jednorázová a premlčuje sa vo všeobecnej premlčacej lehote, ktorá uplynula 1.9.2011, z ktorého dôvodu mal súd žalobu zamietnuť (z dôvodu premlčania). Svoje tvrdenia opiera o rozhodnutie Ústavného súdu SR III.ÚS13/2010-24 a rozhodnutie NSSR sp. zn. 7Cdo/26/2014, ktoré riešia otázku zákonného vecného bremena z iného právneho titulu, ale rovnakej podstaty. Zároveň vytkol súdu prvej inštancie, že nebral do úvahy tú skutočnosť, že v čase, keď došlo ku kúpe pozemku žalobcom tento mal vedomosť o tom, že pozemok je zaťažený vecným bremenom, preto si musel byť vedomý skutočnosti, že s pozemkom nemožno voľne narábať. Zároveň má za to, že aj pri prípadnom opakovanom plnení je výška určená znalcom vo výške komerčného nájmu a je teda neprimeraná vzhľadom na už uvedené skutočnosti a odporuje zásadám poctivého obchodného styku. Napokon vyjadril názor, že súd bezdôvodne nepripustil dokazovanie o výške bezdôvodného obohatenia a nezážil dostatočne princípy poctivého obchodného styku, čím bolo žalovanému upreté právo na spravodlivý proces.

11. Žalobca vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil, pričom odkázal na svoje skoršie vyjadrenia vo veci a odôvodnenie rozsudku, s ktorým sa plne stotožňuje. K poukazu žalovaného na nález Ústavného súdu sp. zn. III.ÚS13/2010 alebo rozhodnutie NSSR sp. zn. 7Cdo/26/2014 uviedol, že sa jedná o iný prípad a to náhradu za vecné bremeno vyplývajúce s § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. V danom prípade sa jedná o iné okolnosti, keďže vecné bremeno vyplýva zo zákona č. 66/2009 Z.z., ktorý je špeciálnou právnou úpravou. Poukázal na znenie ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. v zmysle, ktorého vecné bremeno trvá len do vykonania pozemkových úprav, teda pridelenia náhradného pozemku, alebo poskytnutia finančnej náhrady. Má za to, že nemôže byť priznaná jednorázová náhrada s poukazom na účel a zmysel zákona, ktorým je, aby sa vykonanie pozemkových úprav zosúladiť vlastníctvo stavby s vlastníctvom pozemku a jednorázovým priznaním náhrady bez začatia správneho konania podľa § 3 zákona č. 66/2009 Z.z., nedôjde k vysporiadaniu pozemku pod stavbou.

12. Žalobca v odvolacej replike vyjadril nesúhlasné stanovisko s tvrdením žalobcu, že jednorázová náhrada za vecné bremeno by mala byť v tomto prípade vylúčená. Poukázal na to, že zákon č. 66/2009 Z.z. explicitne nestanovuje formu odplaty za zriadené vecné bremeno vo forme opakujúceho sa plnenia naopak predmetné zákonné vecné bremeno trvá dlhý vopred neurčený čas a preto odplata za zriadené vecné bremeno má byť jednorázovým plnením pozostávajúca z dvadsiatich jednoročných plnení. (S poukazom na vyhlášku č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku). Opakovane poukázal na to, že keďže k obmedzeniu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam došlo už dňom vzniku zákonného vecného bremena dňa 1.7.2009, vlastník nadobudol vlastnícke právo už obmedzené zákonným vecným bremenom a teda musel mať vedomosť, že predmetné nehnuteľnosti nebude môcť užívať inak ako bežný užívateľ verejnej komunikácie. Zároveň upriamil pozornosť na tú skutočnosť, že žalobca nepredložil znalcom pri vypracovávaní znaleckých posudkov na určenie odplaty za zriadenie vecného bremena, kúpne zmluvy na základe, ktorých sa stal vlastníkom pozemkov už zaťažených vecným bremenom a uvedenú skutočnosť neskúmal ani súd prvej inštancie. Podľa žalovaného táto skutočnosť by v podstatnej miere ovplyvnila výšku náhrady.

13. Žalobca v odvolacej duplike poukázal na podobnosť špecifik posudzovaného prípadu vyplývajúcich zo zákona č. 66/2009 Z.z. so špecifikami posudzovania súladnosti zákona o tepelnej energetike s Ústavou v náleze č. PLÚS42/2015 a má za to, že jeho záver o opakovanej ako spravodlivej náhrade treba aplikovať bezo zvyšku. Zároveň poukázal na jednotnú rozhodovaciu prax Krajského súdu v Košiciach, ktorý v obdobných sporoch vždy priznával opakovanú náhradu (5Co/423/2016, 1Co/512/2013, 2Co/205/2011, 1Co/419/2018, 5Co/244/2018). K tvrdeniam, že nepredložil znalcom kúpnu zmluvu, ktorou nadobudol predmetné nehnuteľnosti, poukázal na tú skutočnosť, že povinnosťou znalca bolo určiť všeobecnú hodnotu užívania pozemkov, teda ekvivalent nájmu čo bolo možné zistiť

len z iných porovnávacích podkladov čo znalec aj vykonal. Zdôraznil, že žiaden právny predpis neprikazuje znalcovi zohľadňovať kúpnu cenu posudzovaného pozemku a zároveň upriamil pozornosť na tú skutočnosť, že tento argument žalovaný neuplatnil v konaní pred súdom prvej inštancie a ani v odvolaní. Nesúhlasil ani s tvrdením žalovaného, že súd nepripustil dokazovanie, keďže konanie bolo vedené v súlade so zákonom plne rešpektujúc zásadu kontradiktórnosti a najmä koncentrácie súdneho konania.

14. Žalovaný v ďalších vyjadreniach poukázal na tú skutočnosť, že ústava, ani dodatkový protokol výslovne neuvádzajú, že primeraná náhrada sa nesmie poskytnúť opakovane, ani neurčujú príkaz, aby sa poskytla jednorazovo a popri náleze Ústavného súdu PL ÚS 42/2015, na ktorý poukazoval žalobca, poukázal aj na novšie rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 1/2020 (kde v konaní bola priznaná jednorazová náhrada). Taktiež upriamil pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo/17/2019, kde dovolací súd zaujal rovnaké právne stanovisko, ako žalovaný obhajoval počas priebehu konania a to, že podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a rovnako je tomu aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z.

15. Žalobca v ďalších vyjadreniach opakovane poukázal na účel zákona č. 66/2009 Z.z., ktorým je vykonaním pozemkových úprav zosúladiť vlastnícke právo stavby s vlastníctvom pozemku, pričom jednorazovým priznaním náhrady za vecné bremeno bez začatia správneho konania podľa § 3 zákona č. 66/2009 Z.z. nedôjde k vysporiadaniu pozemku pod stavbou, teda žalobca bude naďalej vlastníkom pozemku a žalovaný nebude musieť začať konanie o nariadení pozemkových úprav. Ak aj takéto konanie o nariadení pozemkových úprav začne, je nelogické, aby žalobcovi bola opätovne poskytnutá finančná náhrada alebo poskytnutý náhradný pozemok, keďže takto by došlo k odškodneniu dvakrát. Žalobca vyjadril názor, že dôvody uvádzané odvolacím súdom v jeho stabilnej rozhodovacej praxi v spojení s dôvodmi žalobcu v tomto konaní, s článkom 20 ods. 4 Ústavy, či nálezom Ústavného súdu SR PL ÚS 42/2015 tvoria jediný možný ústavno-konformný a konzistentný výklad zákona č. 66/2009 Z.z. Zároveň zdôraznil, že podľa nálezu ÚS SR II. ÚS 142/2015 (pod názvom ústavno-konformný výklad), interpretácia zákona nemôže poprieť účel a zmysel právnej úpravy a vo svojich dôsledkoch reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, ktorých rešpektovanie je súčasťou základných princípov právneho štátu. Vo vzťahu k uzneseniu dovolacieho súdu sp.zn. 8Cdo/17/2019 žalobca namietal, že toto rozhodnutie nedáva dostatočné odpovede na právnu argumentáciu odvolacieho súdu v Banskej Bystrici, len odkazuje na iné rozhodnutia, ktoré sa týkali rozhodovacej činnosti v inej problematike - primeranej náhrady za zákonné vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. Žalobca má za to, že zákonná konštrukcia vecných bremien v zmysle zákona č. 182/1993 Z.z. a zákona č. 66/2009 Z.z. je odlišná zdôrazniac, že zákon č. 182/1993 Z.z. ráta s trvalou úpravou vecných bremien a zákon č. 66/2009 Z.z. ráta s úpravou dočasnou (do vykonania pozemkových úprav). Podobne za nesprávny považuje poukaz na rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Cdo/89/2008, resp. ÚS SR sp.zn. I. ÚS 474/2013, kde sa opäť jedná o iné okolnosti, a to zákonné vecné bremeno vzniknuté podľa Zákona o energetike. Forma jednorazovej náhrady v zákone o tepelnej energetike pritom bola v náleze ÚS SR PL. ÚS 42/2015 zrušená ako protiústavná. Napokon žalobca poukázal na odlišnosť právnej úpravy v zákone č. 66/2009 Z.z. od vecných bremien upravených v zákone č. 351/2009 Z.z., § 251/2012 Z.z. a zákone č. 657/2004 Z.z., kde obmedzenie vlastníctva trvá dlho, vopred presne neurčitú dobu. Zákon č. 66/2009 Z.z. počítá len s krátkodobou - dočasnou úpravou do vyporiadania pozemkových úprav, kde dobu obmedzenia nie je možné odhadnúť. V takomto prípade nie je možné jednorazovú náhradu ani určiť.

16. Z nálezu PL. ÚS SR 42/2015 citoval :

1/ Ústava a ani dodatkový protokol výslovne neustanovujú, že primeraná náhrada za nútené obmedzenie vlastníctva sa nesmie poskytnúť opakovane, ani neurčujú príkaz, aby sa poskytla jednorazovo. Jednorazové plnenia ako jediný zákonný spôsob uplatnenia práva vlastníka na náhradu za vyvlastnený majetok do právneho poriadku Slovenskej republiky vniesli pramene práva so silou zákona v ére socializmu. V porovnaní so súčasnosťou tento právny režim vznikol v zásade rozdielných právnych a politických podmienkach.

2/ Ústava chráni vlastníctvo vo vyššom štandarde, ako je medzinárodný štandard. Ústava výslovne určuje podmienku náhrady a výslovne ustanovuje aj kvalitu náhrady - podľa ústavy nestačí akákoľvek náhrada. V súlade s ústavou je iba taká náhrada, ktorá je primeraná. Interpretáciou článku 20 ods. 4 Ústavy treba určiť, aká náhrada a kedy, za akých podmienok je primeraná.

3/ Poskytnutá náhrada za zásah do právneho postavenia vlastníka podľa ústavy môže byť jednorazová aj opakovaná. Poskytnutá náhrada za zásah do právneho postavenia vlastníka musí byť primeraná. Či je náhrada primeraná, závisí od okolností prípadu. Primeranosť náhrady nezávisí od úvahy vlády spravidla navrhujúcej zákon a ani od rozhodnutia zákonodarcu. Rozhodujúci význam má povaha zásahu do právneho postavenia vlastníka.

4/ Primeraná náhrada nie je symbolom ani gestom dobrej vôle zo strany spoločnosti voči vlastníkovi. Má reálny nepredstieraný význam. V prípade nutného obmedzenia vlastníckych práv slúži vlastníkovi ako príspevok na náhradu ekonomických strát na výnos z majetku, ktorý v dôsledku núteného obmedzenia vlastníckych práv buď vôbec nemôže užívať alebo môže užívať iba v moc obmedzenej miere. Ústavná ochrana sa preto vo výkone vlastníckych práv obmedzenému vlastníkovi zaručuje po celý čas trvania obmedzenia vlastníka. Z uvedeného vyplýva, že náhrada musí byť primeraná, je ústavne nadradená, čo znamená, že i keď v zákone nie je spomenutá, vlastníkovi náhrada vždy patrí a obzvlášť dôležitým je záver o jej garancii po celú dobu obmedzenia.

17. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/, e/, f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

18. Rozsudok je vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods.1 CSP potvrdil.

19. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 20.júla 2021 o 09.50 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 13.7.2021 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1,3 CSP.

20. Žalovaný uplatnil (vychádzajúc z obsahu odvolania) odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods.1 písm. b/, e/, f/ a h/ CSP, t.j. súd prvej inštancie súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b), súd nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (e), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

21. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

22. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e/ CSP je potrebné uviesť, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy stranami sporu. Najmä nevykoná dôkazy na preukázanie skutočností, ktoré z hľadiska hmotného práva nie sú významné a dôkazy nadbytočné, t.j. ku skutkovým okolnostiam, ktoré už boli preukázané iným spôsobom alebo sú založené na zhodnom tvrdení strán. Neúplné zistenie skutkového stavu je však odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal stranou navrhnutý dôkaz, spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť, avšak iba samotná okolnosť, že nevykonal dôkazy stranami navrhnuté, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom. Z povahy veci vyplýva, že strana, ktorá v odvolaní uplatní tento odvolací dôvod, súčasne označí dôkaz, ktorý, hoci bol navrhovaný, nebol vykonaný a uvedie právne významné skutočnosti, ktoré hoci boli tvrdené, súd prvej inštancie nezisťoval, najmä preto, že ich nepovažoval za právne významné a ďalej, že musí ísť len o skutočnosti a dôkazy uplatnené už v konaní pred súdom prvej inštancie.

23. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo.

24. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205.

25. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

26. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

27. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver. Nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv ani iná vada konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

28. Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

29. Žalovaný v odvolaní argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

30. Súd svoje úvahy, ako dospel k svojim skutkovým a právnym záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav a právne predpisy, ktoré aplikoval a odôvodnenie rozsudku dáva odpoveď na všetky odvolacie námietky žalovaného.

31. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza nasledovné:

32. Predmetom tohto konania je nárok žalobcu na náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva k pozemkom zriadením vecného bremena zákonom č. 66/2009 Z.z. a náhrada za užívanie nehnuteľností, vlastnícky mu patriacich, ako verejného priestranstva, titulom bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ ide o nárok za obmedzenie vlastníckeho práva titulom zriadenia vecného bremena zák. č. 66/2009 Z.z., žalobca sa domáha opakovaného plnenia za obdobie od 12.8.2014 do 10.5.2016, vychádzajúc z trhovej ceny nájmu jednotlivých pozemkov v predmetnej lokalite za uvedené obdobie.

33. Sporným v konaní nie je právo žalovaného užívať pozemky vlastnícky patriace žalobcovi na základe zák. č. 66/2009 Z.z. do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území, ktoré v konaní nebolo spochybnené. Žalovaný v konaní nespochybnil ani nárok žalobcu na náhradu za obmedzenie tohto vlastníckeho práva zriadením vecného bremena zo zákona, mal však za to, že žalobcovi patrí za toto obmedzenie jednorazová náhrada, nie náhrada formou opakovaného plnenia.

34. V prejednávanej veci je sporným to, či odplata za vecné bremeno má byť jednorázová, alebo má byť vo forme opakujúceho sa plnenia.

35. Súd prvej inštancie pri posudzovaní formy náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva zriadením vecného bremena zo zákona č. 66/2009 Z.z. vychádzal z toho, že tento zákon nerieši otázku finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena. Vychádzajúc z účelu a zmyslu zákona, ktorým je dočasnosť vecného bremena, vyplývajúca predovšetkým z ust. § 4 ods. 2 tohto zákona, priznanie jednorazovej náhrady za vecné bremeno podľa názoru súdu prvej inštancie nie je na mieste. Jednorazovým priznaním náhrady za vecné bremeno, bez začatia správneho konania, ktorým by došlo k vyporiadaniu pozemkov pod stavbami, zaťaženými vecným bremenom, by nedošlo k vyriešeniu daného právneho stavu. Vecné bremeno obmedzuje vlastníka pozemku dočasne, trvá len do vykonania pozemkových úprav, teda do pridelenia náhradného pozemku, alebo poskytnutia finančnej náhrady, kedy na základe administratívneho rozhodnutia dôjde k nadobudnutiu vlastníctva pozemku pod stavbou vlastníkom stavby. Aktívne legitimovanou osobou k začatiu tohto procesu usporiadania pozemkových úprav je však len vlastník stavby, nie vlastník pozemku. Preto súd dospel k záveru, že za obmedzenie vlastníckeho práva patrí žalobcovi opakovaná náhrada za strpenie tohto obmedzenia vo forme užívania pozemkov vlastníkom stavby, v danom prípade vlastníkom pozemných komunikácií (žalovaný), na ktorého prešlo vlastníctvo v zmysle § 3d zák. č. 135/1961 Zb. Vychádzajúc z týchto úvah dospel k záveru, že táto náhrada sa premlčuje v 3-ročnej všeobecnej premlčacej dobe v zmysle § 100 a § 101 Občianskeho zákonníka, pričom žalobca uplatnil nárok včas.

36. Odvolací súd považuje úvahy súdu prvej inštancie o práve žalobcu žiadať náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva zriadením vecného bremena zo zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme opakovaného plnenia za správne.

37. Zákon nerieši otázku finančnej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, avšak súdnou praxou bolo postupne ustálené, že vlastníkovi pozemku patrí opakujúca sa (nie jednorázová) náhrada vo výške obvyklého nájomného.

38. Tento záver nachádza oporu v náleze ÚS SR PL.ÚS 42/2015 zo dňa 12.10.2016, v zmysle ktorého „Ústava ani dodatkový protokol výslovne neustanovujú, že primeraná náhrada sa nesmie poskytnúť opakovane, ani neurčujú príkaz, aby sa poskytla jednorázovo. V súlade s ústavou aj s dodatkovým protokolom sa primeraná náhrada môže priznať jednou čiastkou, ktorá sa bude vyplácať na splátky. V súlade s ústavou aj s dodatkovým protokolom primeraná náhrada (čl. 20 ods. 4 ústavy) môže mať povahu opakujúceho sa plnenia. Na rozdiel od primeranej náhrady, ktorá sa pri vyvlastnení poskytuje jednorázovo, pri nútenom obmedzení vlastníckeho práva možno uvažovať o pravidelných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia.“

39. Ústavný súd SR už v rozhodnutí sp. zn. III.ÚS 237/2009 uviedol, že „na rozdiel od vyvlastnenia, kde môže dôjsť k jednorázovému vyplateniu náhrady, pri nútenom obmedzení možno uvažovať o opakovaných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia.“

40. V súlade s takto ustálenou súdnou praxou rozhodoval aj Krajský súd v Košiciach (napr. sp.zn. 1Co419/2018, 5Co244/2018, 6Co37/2021, 9Co72/2020) a aj okresné sudy v obvode tohto krajského súdu.

41. Odlišné od doterajšej rozhodovacej praxe sú však závery rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26.8.2019 a sp. zn. 8 Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020 (na ktoré poukazuje žalovaný), v zmysle ktorých náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods.1 zák. 66/2009 Z.z. je jednorázová a vzniká tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, t.j. 1.7.2009, pričom sa premlčuje v lehote 3 rokov.

42. Tieto rozhodnutia vychádzajú z rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo/49/2014 zo dňa 14.4.2016 (R 73/2016) a sp. zn. 7 Cdo/26/2014 zo dňa 24.3.2016, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a konštatovali (bez hlbšieho rozboru), že v nich vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. 66/2009 Z.z.

43. Odvolací súd však poukazuje na to, že uvedené rozhodnutia sa vôbec nevysporiadali so špecifikami vecného bremena, ktoré vzniklo podľa zák. 66/2009 Z.z (oproti vecnému bremenu podľa § 23 ods. 5 zák. 182/1993 Z.z.) a uvádza, že proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 8 Cdo/17/2019 je podaná ústavná sťažnosť pod číslom Rvp/555/2021, o ktorej doposiaľ nebolo rozhodnuté.

44. V tej súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že jedno, prípadne dve nepublikované rozhodnutia NS SR nemôžu predstavovať ustálenú rozhodovaciu prax, a to s poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu SR v sp.zn. I. ÚS 115/2020 zo 06.10.2020, ktoré vychádza z nasledovných úvah: „....Ústavný súd sa nemôže stotožniť s názorom najvyššieho súdu, že jedno, prípadne dve nepublikované rozhodnutia môžu predstavovať otázku vyriešenú, teda otázku, o ktorej existuje ustálená rozhodovacia prax. V prípade, ak bolo rozhodnutí najvyššieho súdu týkajúcich sa tejto otázky viac, mal najvyšší súd na ne poukázať. Len tak by išlo o presvedčivý záver, že právna otázka je v praxi dovolacieho súdu vyriešená. Tento výklad ústavného súdu zároveň vytvára najvyššiemu súdu priestor, príležitosť a šancu v týchto prípadoch dovoliť vecne prejednať. Ak sa s názorom vysloveným v predchádzajúcich rozhodnutiach dovolacieho súdu stotožní, prax dovolacieho súdu sa ešte viac upevní a tento názor bude presvedčivejší. Ak sa bude chcieť od rozhodnutia, resp. rozhodnutí (ktoré ale nepredstavujú ustálenú prax) najvyššieho súdu o tejto právnej otázke odchýliť, vytvorí sa predpoklad pre prejednanie veci vo veľkom senáte, následkom čoho sa opäť rozhodovacia prax stabilizuje. Pokiaľ by však dve nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu predstavovali ustálenú prax, dovolaciemu súdu by neostávalo nič iné, iba dovoliť pre neprípustnosť odmietnuť, a to aj v prípade, ak má na právnu otázku konajúci senát odlišný názor. Inak povedané, ak by aj rozhodnutia, na ktoré odkazoval najvyšší súd, riešili predmetnú právnu otázku (čo však v tomto prípade nebolo bezvýnimočne naplnené, pozri body 47 a 48 tohto nálezu), nemohol najvyšší súd ustáliť, že ide o právnu otázku vyriešenú.

Ak aj najvyšší súd mieni pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu začleniť aj v príslušnej zbierke nepublikované rozhodnutia, musí byť rozhodovacia činnosť senátov najvyššieho súdu skutočne opakujúca sa. Len tak sa naplní záver, že ide o rozhodovaciu prax ustálenú (a teda opakujúcu sa), by ďalej malo nasvedčovať to, že tieto nepublikované rozhodnutia sú verejne dostupné a ľahko dohľadateľné (najmä prostredníctvom internetu) aj pri bežnej lustrácii medzi rozhodnutiami najvyššieho súdu k danej právnej otázke, keďže ich je opakujúce sa množstvo. Ak by však takéto nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu neboli verejne dostupné a dohľadateľné (ako napr. najvyšším súdom uvádzané rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 126/97), nemožno ich považovať za ustálenú prax dovolacieho súdu. Ustálená prax musí byť zrejmá nielen dovnútra (že o nej vie najvyšší súd, prípadne sporové strany), ale aj navonok (vo vzťahu k verejnosti). Ak nastane situácia, že najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, mohlo by to byť pre najvyšší súd impulzom na jeho publikáciu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Tým sa zároveň odstráni neistota týkajúca sa toho, či ide o právnu otázku v praxi dovolacieho súdu vyriešenú alebo nie (pozri aj I. ÚS 51/2020 <<https://www.judikaty.info/document/ussr/37496>>“.

45. Preto pokiaľ žalovaný pri svojej argumentácii vychádzal z rozhodnutí najvyšších súdnych autorít, ktoré v priebehu konania predkladal, k tomu je potrebné uviesť, že ním uvádzané rozhodnutia sa týkajú náhrady za vecné bremeno, vyplývajúce z iných právnych predpisov, ako je zák. č. 66/2009 Z.z. Ako už bolo skôr uvedené, k otázke formy náhrady za zriadenie vecného bremena v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. do rozhodnutia odvolacieho súdu nie je judikovaný jednoznačný právny názor najvyšších súdnych autorít, o ktoré by sa mohol odvolací súd oprieť. Rozhodovacia prax prvostupňových a odvolací súdov nie je jednotná a táto nebola zatiaľ ustálená.

46. Ani z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.11.2020, sp. zn. 8Cdo/17/2019 nevyplývajú úvahy, o ktoré by sa mohol odvolací súd oprieť pri zohľadnení špecifik vyplývajúcich zo zák. č. 66/2009 Z.z. (v súvislosti s priznaním náhrady) v porovnaní s priznávaním náhrady za vecné bremeno podľa iných právnych predpisov, a to najmä pri zohľadnení dočasného charakteru tohto obmedzenia.

47. Odvolací súd teda nemohol vychádzať zo záverov rozhodnutia NS SR sp. zn. 8 Cdo/17/2019, pretože uvedené rozhodnutie NS SR nereaguje na nasledujúce osobitosti vecného bremena podľa zákona 66/2009 Z.z.:

48. Zák. č. 66/2009 Z.z., ktorý v ust. § 4 predpokladá možnosť zriadenia vecného bremena zo zákona, otázku náhrady za takéto obmedzenie vlastníckeho práva nerieši. V ust. § 4 však zákon odkazuje

na úpravu obsiahnutú v § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka. Pri riešení otázky náhrady za obmedzenie vlastníckych práv je preto potrebné z týchto ustanovení vychádzať.

49. Pri úvahách o otázke náhrady za obmedzenie vlastníckych práv touto formou nemožno opomenúť, že zák. č. 66/2009 Z.z. poskytnutie náhrady vlastníkovi pozemku pod stavbou v podobe náhradného pozemku podmienil ochotou vlastníka stavby na uzavretie zámennej zmluvy a tiež ďalšou podmienkou, ktorou je existencia pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, ktorý by sa mohol stať predmetom zámeny. Neuplatnenie tohto postupu je až následne dôvodom usporiadania pomerov k pozemku pod stavbou v konaní o nariadení pozemkových úprav, pričom nemožno opomenúť, že osobou oprávnenou požiadať o nariadenie pozemkových úprav je len vlastník stavby, kedy sa prihliada na jeho potreby, pričom aj v rámci nariadených pozemkových úprav sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná buď formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode úprav, ale formou finančnej náhrady, avšak len za kumulatívneho splnenia troch podmienok, ktorými je:

- a) v obvode pozemkových úprav nie sú pozemky na účely poskytnutia náhrady,
- b) ide o pozemok pod stavbou v maximálnej zákonom ustanovenej alebo nižšej výmere a
- c) o usporiadanie formou finančnej náhrady požiada vlastník pozemku.

50. Z toho vyplýva, že zák. č. 66/2009 Z.z. nedáva vlastníkovi pozemku možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťaženým zákonným vecným bremenom a ich usporiadanie ponecháva výlučne na dobrej vôli užívateľa pozemku.

51. Z článku 3 CSP vyplýva zásada výkladu právnych noriem aj podľa účelu a úmyslu zákonodarcu pri prijímaní konkrétnej právnej úpravy. Pri výklade zákonov treba postupovať aj tak, aby boli v súlade s ústavou a ostatnými zákonnými predpismi.

52. Z dôvodu absencie právnej úpravy, ale aj ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít v otázke, či náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva pri zriadení vecného bremena zo zák. č. 66/2009 Z.z. má byť priznávaná jednorazovou formou alebo vo forme opakovanej náhrady, správne súd prvej inštancie pri zodpovedaní tejto otázky vychádzal zo zmyslu a účelu zákona, ktorý obmedzuje dobu trvania zákonom zriadeného vecného bremena (len) do vykonania pozemkových úprav. Z toho možno jednoznačne vyvodit', že pokiaľ ide o rozsah trvania vecného bremena, tento je dočasný charakteru. Keďže nejde o trvalú úpravu zriadenia vecného bremena zákonom a vychádzajúc z charakteru tohto obmedzenia, ktorý sa vyznačuje dočasnou, je aj podľa názoru odvolacieho súdu vylúčené žiadať jednorazovú náhradu, ktorá je náhradou za trvalé obmedzenie vlastníckych práv zriadením vecného bremena. Nakoľko v danom prípade obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom je (len) dočasné, pričom v tomto štádiu konania ani nemožno určiť, dokedy bude trvať, je namieste žiadať opakujúce sa plnenie, do času definitívneho usporiadania vzťahov medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemkov.

53. Uvedené úvahy odvolací súd považuje za ústavne konformné, nakoľko Ústava SR výslovne určuje podmienku náhrady a výslovne ustanovuje aj kvalitu náhrady, a to tak, že podľa ústavy nestačí akákoľvek náhrada. V súlade s ústavou je iba taká náhrada, ktorá je primeraná. Interpretáciou článku 20 ods. 4 Ústavy treba určiť, aká náhrada a kedy, za akých podmienok je primeraná. Poskytnutá náhrada za zásah do právneho postavenia vlastníka podľa ústavy môže byť jednorazová aj opakovaná, vždy však musí byť primeraná. Či je náhrada primeraná, závisí od okolností prípadu a rozhodujúci význam má povaha zásahu do právneho postavenia vlastníka (viď nález PL. ÚS SR 42/2015).

54. Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že samotná tá okolnosť, že žalobca kúpil pozemok zaťažený vecným bremenom (čo mohlo byť zohľadnené v kúpnej cene) neznamena, že žalobca nemá právo na náhradu za užívanie veci v jeho vlastníctve treťou osobou (žalovaným) bez právneho dôvodu, a že uplatnenie tejto náhrady je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi, zvlášť za situácie, že žalovaný nebol zmluvnou stranou kúpnej zmluvy (predávajúcim), ktorý dostal nízku kúpnu cenu.

55. Vychádzajúc z charakteru tohto nároku priznaného formou opakovaného plnenia správne posúdil súd prvej inštancie aj otázku jeho premlčania, keď vychádzal zo všeobecnej trojročnej premlčacej doby ustanovenej v § 100 a § 101 Občianskeho zákonníka. Dospel tak k správnej závere o tom, že nárok nie je premlčaný.

56. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalovaného, ktorý vytýka súdu prvej inštancie, že bezdôvodne nepripustil dokazovanie ohľadom výšky bezdôvodného obohatenia odvolací súd dospel k záveru, že táto nie je opodstatnená.

57. Podľa § 153 ods. 1 CSP strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

58. Podľa § 153 ods. 2, 3 CSP na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania, alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihľadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

59. Sporové konanie sa spravuje zásadou koncentrácie konania vyplývajúcou z ust. § 153 CSP Strany sporu nie sú oprávnené vykonať procesné úkony kedykoľvek v priebehu konania, ale iba v určitom štádiu konania. Účelom a zmyslom koncentrácie konania je prispieť k rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas.

60. Odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že tvrdenie žalovaného o neprimeranosti výšky bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať za novoty pričom sa, ale jedná o skutočnosti, o ktoré mohol žalobca tvrdiť a preukázať už v konaní pred súdom prvej inštancie.

61. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP).

62. Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a/ sa týkajú procesných podmienok,
b/ sa týkajú vylúčenia sudcov alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d/ ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

63. Ako vyplýva z vyššie citovaných zákonných ustanovení, novoty v odvolacom konaní sú prípustné iba za podmienok ustanovených vyššie citovaným § 366 CSP.

64. Ustanovenie § 366 CSP má základ v koncentrácii konania podľa § 153 a 154 CSP. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú strany povinné uplatniť včas. Tieto prostriedky nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Podľa § 384 ods. 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 CSP.

65. Opravný prostriedok s právom novôt povoľuje subjektu prednášať nové skutočnosti a dôkazy. Uvedené znamená, že odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len za splnenia podmienok uvedených v § 366 CSP.

66. V ostatných prípadoch prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, nie je možné uplatniť v odvolacom konaní.

67. Po oboznámení sa s obsahom spisu odvolací súd zistil, že žalovaný sa po doručení žaloby k žalobe nevyjadril a nedostavil sa na vytýčené pojednávanie. V odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie č.k. 16C/151/2016-102 sa vyjadril k žalobe tak, že spochybnil nárok žalobcu tvrdiac, že tento je premlčaný a z tohto dôvodu navrhol žalobu zamietnuť, avšak žiadnym spôsobom nespochybnil výšku uplatneného nároku. Po vrátení veci súdu prvej inštancie nedoručil súdu žiadne písomné vyjadrenie a na pojednávaní

dňa 29.11.2019 zotrval na námietke premlčania a svojich tvrdeniach o vedomosti žalobcu o tom, že nehnuteľnosti sa nedajú využívať na podnikanie. Žalovaný nikdy netvrdil, že nárok vyčíslený žalobcom je neprimerane vysoký, resp. nezodpovedá obvykle požadovanému nájomnému za podobné pozemky. Žalovaný bol pritom súdom vyzvaný, aby sa k žalobe vyjadril v lehote 10 dní, a aby v tejto lehote zároveň uplatnil prostriedky procesnej obrany, pričom ho súd zároveň poučil v zmysle § 153 ods. 1, 2 CSP.

68. Vzhľadom na uvedené odvolací súd nemohol prihliadať na nové tvrdenia žalovaného uvedené v odvolaní.

69. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok vrátane výroku o trovách konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

70. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný, preto mu nevznikol nárok na náhradu trov konania, takýto nárok vznikol úspešnému žalobcovi. Preto odvolací súd žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému.

71. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).